

8 Μαρτίου, 1993

[ΠΙΚΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

A.I.D.A. RENTALS LTD,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ Ή/ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΑΡΧΗΣ ΑΔΕΙΩΝ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 1089/91)

Συνταγματικό Δίκαιο — Σύνταγμα — Άρθρο 29 — Υποχρέωση απόφασης της διοίκησης σε 30 ημέρες από την υποβολή του υπομνήματος — Παραβίαση του δικαιώματος παρέχει δυνατότητα προσφυγής στο Δικαστήριο βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος.

5

Αναθεωρητική Αρχή Αδειών — Ιεραρχική Προσφυγή — Δε συνιστά έφεση — Το θέμα επανεξετάζεται από ιεραρχικά ανώτερη αρχή — Πρωτογενής διοικητική διαδικασία Άρθρο 4Α(5) του περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμου του 1982 (Ν. 9/82 όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 84/84) — Ευχέρεια λήψης υπόψη γεγονότων, που προέκυψαν μετά την απόφαση της Αρχής Αδειών.

10

15

20

Οι αιτητές, που είχαν υποβάλει αίτηση για παραχώρηση σε αυτούς τεσσάρων αδειών ταξί, προσέβαλαν με την προσφυγή τους την απόφαση της Αναθεωρητικής Αρχής Αδειών να απορρίψει ιεραρχική προσφυγή τους κατά της απόφασης της Αρχής Αδειών με την οποία είχε απορριφθεί το αίτημά τους αυτό. Η επίδικη απόφαση είχε βασιστεί τόσο στα γεγονότα που είχαν τεθεί ενώπιον της Αρχής Αδειών όσο και σε γεγονότα που προέκυψαν μετά την απόφαση εκείνη και ιδίως στις επιπτώσεις του πολέμου στον Αραβικό Κόλπο στην τουριστική βιομηχανία.

Βασικό παράπονο των αιτητών ήταν η καθυστέρηση επτά χρόνων για τη λήψη της απόφασης της Αρχής Αδειών.

Το Ανώτατο Δικαστήριο απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

(1) Στιγματίζεται η καθυστέρηση της Αρχής Αδειών ως απαράδεκτη, και ως αντικείμενη προς τις υποχρεώσεις που επιβάλλει το Άρθρο 29 του Συντάγματος στα όργανα της Διοίκησης για την αντιμετώπιση υπομνημάτων των πολιτών προς τις Αρχές. Το Άρθρο 29 επιβάλλει, όχι μόνο τη διερεύνηση, αλλά και την έκδοση αιτιολογημένης απόφασης μέσα σε 30 μέρες από την ημερομηνία υποβολής του υπομνήματος. Πρέπει όμως να επισημανθεί ότι άτομα, των οποίων τα δικαιώματα που τους παρέχει το Άρθρο 29 παραβιάζονται, δε στερούνται θεραπείας. Μπορεί να αποταθούν στο Δικαστήριο με προσφυγή βάσει του Άρθρου 146, προς περιστολή της καθυστέρησης και την έκδοση απόφασης για την έκλειψή της. Το Άρθρο 29 του Συντάγματος δεν οριοθετεί μόνο τα χρονικά πλαίσια μέσα στα οποία πρέπει να δοθεί η απόφαση των αρχών, αλλά και το καθεστώς πραγμάτων που διέπει τη λήψη και διαμόρφωσή της.

(2) Η ιεραρχική προσφυγή δε συνιστά έφεση αλλά επανεξέταση του απορριφθέντος αιτήματος από ιεραρχικά ανώτερη αρχή. Γι' αυτό χρησιμοποιείται ο όρος "ιεραρχική" για το χαρακτηρισμό της διαδικασίας. Ο όρος "προσφυγή" όμως δεν υποδηλώνει εξομοίωση της διαδικασίας με προσφυγή βάσει του Άρθρου 146. Η ιεραρχική προσφυγή συνιστά πρωτογενή διοικητική διαδικασία για την κρίση του απορριφθέντος αιτήματος, εμπλουτισμένη όμως από τα στοιχεία τα οποία προέκυψαν ενώπιον της Αρχής Αδειών.

Η άσκηση ιεραρχικής προσφυγής ενώπιον της Αναθεωρητικής Αρχής Αδειών αποστερεί την απόφαση της Αρχής Αδειών από τον εκτελεστό της χαρακτήρα. Συνιστά κατ' ουσία ανανέωση του αιτήματος για την παροχή του αιτούμενου δικαιώματος. Το Άρθρο 4Α(5) του περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμου του 1982 (Ν. 9/82) όπως τροποποιήθηκε από τον Ν. 84/84) παρέχει την ευχέρεια στην Αναθεωρητική Αρχή να λάβει υπόψη της και γεγονότα, που προέκυψαν μετά την έκδοση της απόφασης της Αρχής Αδειών, για σκοπούς επικύρωσης της προσβληθείσας απόφασης ή παραπομπής της υπόθεσης ενώπιον της Αρχής για να προβεί σε ορισμένη ενέργεια.

Στην προκειμένη περίπτωση η ιεραρχική προσφυγή απορρίφθηκε, διαταγή η οποία συνεπάγεται και την επικύρωση της απόφασης της Αρχής Αδειών. Στη λήψη της απόφασης λήφθηκαν υπόψη όχι μόνο τα γεγονότα που ίσχυαν κατά τον ουσιώδη χρόνο, δηλαδή κατά

5 το χρονικό διάστημα των 30 ημερών μετά την υποβολή της αίτησης, αλλά και γεγονότα που προέκυψαν μετά την άσκηση της προσφυγής, δηλαδή ο πόλεμος στον Αραβικό Κόλπο και οι επιπτώσεις του στην τουριστική βιομηχανία της Κύπρου. Η συνταγματικότητα του Άρθρου 4Α(5) του Νόμου δεν έχει αμφισβητηθεί ούτε παρίσταται ανάγκη να αποφασιστεί κατά πόσο γεγονότα που καθίστανται παραδεκτά βάσει του Άρθρου αυτού θα ήσαν αποδεκτά στην απουσία της Νομοθετικής αυτής πρόνοιας. Εκ πρώτης όψεως κρίνεται ότι τέτοια γεγονότα δε θα ήσαν παραδεκτά.

10 Υπό το φως των προνοιών του Άρθρου 4Α(5) κρίνεται ότι οι καθ'ων η αίτηση ενήργησαν μέσα στα πλαίσια των εξουσιών τους λαμβάνοντας υπόψη και γεγονότα που προέκυψαν μετά την άσκηση της ιεραρχικής προσφυγής. Δεν έχει καταδειχθεί λόγος που να θέτει υπό αμφισβήτηση τα ευρήματα της Αναθεωρητικής Αρχής αναφορικά με το 1983 ή το χρόνο λήψης της απόφασης ή να καθιστά τρωτή την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας των καθ'ων η αίτηση, υπό το πρίσμα των ευρημάτων αυτών.

20 *Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.*

Αναφερόμενες υποθέσεις:

25 *Kyriakou v. C.B.C. (1965) 3 C.L.R. 482,*

Pangyprios Enosis Epistimonon Chimikon v. Minister of Education (1983) 3 C.L.R. 745,

30 *Justice Party v. Republic (1986) 3 C.L.R. 187,*

Christoforou v. Municipal Committee of Ayios Dhometios (1987) 3 C.L.R. 1464,

35 *Tsouloftas v. Republic (1983) 3 C.L.R. 426.*

Προσφυγή.

40 Προσφυγή εναντίον της απόφασης της Αναθεωρητικής Αρχής Αδειών ημερομηνίας 24/1/91 με την οποία απορρίφθηκε ιεραρχική προσφυγή των αιτητών εναντίον αρνητικής απόφασης της Αρχής Αδειών για την παραχώρηση στους αιτητές τεσσάρων αδειών ταξί για τη μεταφορά επιβατών επί μισθώσει στην περιοχή Λεμεσού.

A. Πογιατζής, για τους Αιτητές.

Γ. Κυριακίδου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult. 5

ΠΙΚΗΣ, Δ.: Οι αιτητές είναι μεταφορείς και ασχολούνται, όπως το όνομα τους υποδηλώνει, με την ενοικίαση αυτοκινήτων. Στις 18/8/83 αποτάθηκαν στην αρμόδια αρχή για την παραχώρηση τεσσάρων αδειών ταξί για τη μεταφορά επιβατών επί μισθώσει για την ικανοποίηση των μεταφορικών αναγκών σ' αυτόν τον τομέα της αστικής τροχαίας περιοχής Λεμεσού. Το αίτημά τους διερευνήθηκε χωρίς χρονοτριβή από τον Επαρχιακό Ελεγκτή Μεταφορών η έκθεση του οποίου υποβλήθηκε στις 27/9/83. Ο Ελεγκτής εισηγήθηκε την απόρριψη της αίτησης ενόψει της διαπίστωσης του ότι οι μεταφορικές ανάγκες της συγκεκριμένης περιοχής όπου θα έδρευαν τα ταξί (τουριστική περιοχή Γερμασόγειας) εξυπηρετούντο ικανοποιητικά από τους υπάρχοντες μεταφορείς (ταξί).

Παρά την έγκαιρη διερεύνηση του θέματος από τον Ελεγκτή παρήλθαν περισσότερα από επτά χρόνια πριν το αίτημα μελετηθεί και ληφθεί απόφαση από την Αρχή Αδειών. Η Αρχή απέρριψε το αίτημα υπό το φως των διαπιστώσεων του Ελεγκτή ότι δεν υφίστατο ανάγκη για την έκδοση και άλλων αδειών ταξί για την εξυπηρέτηση των αναγκών της τροχαίας περιοχής Λεμεσού.

Η απόφαση γνωστοποιήθηκε στους αιτητές στις 24/1/90 οι οποίοι άσκησαν ιεραρχική προσφυγή ενώπιον της Αναθεωρητικής Αρχής Αδειών προς επανεξέταση του θέματος. Κατά την εξέταση του θέματος από την Αναθεωρητική Αρχή Αδειών οι αιτητές υπέβαλαν ότι οι άδειες ήταν αναγκαίες για την εξυπηρέτηση πελατών τους από το εξωτερικό, μερικοί από τους οποίους επιζητούσαν τις υπηρεσίες ταξί αντί της ενοικίασης αυτοκινήτου. Η απόφαση της Αναθεωρητικής Αρχής λήφθηκε στις 24/1/91. Το αίτημα των προσφευγόντων απερρίφθη και πάλι ενόψει, (α) των γεγονότων που είχαν τεθεί ενώπιον της Αρχής Αδειών, και (β) άλλων γεγονότων που είχαν προκύψει μετά την απόφαση της Αρχής Αδειών, κυρίως των δυσμενών επιπτώσεων στην τουριστική βιομηχανία από τα γεγονότα του πολέμου στον Αραβικό Κόλπο.

Το πρώτο παράπονο των αιτητών εντοπίζεται στη μεγάλη καθυστέρηση που σημειώθηκε στην εξέταση του αιτήματός τους κυρίως από την Αρχή Αδειών. Στιγματίζω την καθυστέρηση ως απαράδεκτη και ως αντικείμενη προς τις υποχρεώσεις που επιβάλλει το

άρθρο 29 του Συντάγματος στα όργανα της Διοίκησης για την αντιμετώπιση υπομνημάτων των πολιτών προς τις Αρχές. Το άρθρο 29 επιβάλλει όχι μόνο τη διερεύνηση αλλά και την έκδοση αιτιολογημένης απόφασης μέσα σε 30 μέρες από την ημερομηνία υποβολής του υπομνήματος. Πρέπει όμως να επισημάνω ότι άτομα των οποίων τα δικαιώματα που τους παρέχει το άρθρο 29 παραβιάζονται δεν στερούνται θεραπείας. Μπορεί να αποταθούν στο δικαστήριο με προσφυγή βάσει του άρθρου 146 προς περιστολή της καθυστέρησης και την έκδοση απόφασης για την έκλειψή της. (Βλ. *Andreas Kyriakou v. C.B.C.* (1965) 3 C.L.R. 482, *Pangyprios Enosis Epistimonon Chimikon v. Minister of Education* (1983) 3 C.L.R. 745, και *Justice Party v. Republic* (1986) 3 C.L.R. 187). Έχει επίσης αναγνωριστεί ότι το άρθρο 29 του Συντάγματος δεν οριοθετεί μόνο τα χρονικά πλαίσια μέσα στα οποία πρέπει να δοθεί η απόφαση των αρχών, αλλά και το καθεστώς πραγμάτων που διέπει τη λήψη και διαμόρφωσή της. (Βλ. *Christoforou v. Municipal Committee of Ayios Dhometios* (1987) 3 C.L.R. 1464).

Η ιεραρχική προσφυγή δε συνιστά έφεση αλλά επαναξέταση του απορριφθέντος αιτήματος από ιεραρχικά ανώτερη αρχή. Γι' αυτό χρησιμοποιείται ο όρος "ιεραρχική" για το χαρακτηρισμό της διαδικασίας. Ο όρος "προσφυγή" όμως δεν υποδηλώνει εξομοίωση της διαδικασίας με προσφυγή βάσει του άρθρου 146. Η ιεραρχική προσφυγή συνιστά πρωτογενή διοικητική διαδικασία για την κρίση του απορριφθέντος αιτήματος εμπλουτισμένη όμως από τα στοιχεία τα οποία προέκυψαν ενώπιον της Αρχής Αδειών. (Βλ. *Tsouloftas v. Republic* (1983) 3 C.L.R. 426, Στασινόπουλου, Δίκαιον των Διοικητικών Πράξεων, σελ. 176-178, Σπηλιωτόπουλου, Εγχειρίδιον Διοικητικού Δικαίου, Έκδοση 1982, σελ. 190-192, και Τσούτσου, Διοίκησης και Δίκαιον, Έκδοση 1979, σελ. 63-65).

Η άσκηση ιεραρχικής προσφυγής ενώπιον της Αναθεωρητικής Αρχής Αδειών αποστερεί την απόφαση της Αρχής Αδειών από τον εκτελεστικό της χαρακτήρα: συνιστά κατ' ουσία ανανέωση του αιτήματος για την παροχή του αιτούμενου δικαιώματος. Το άρθρο 4 Α (5) του περί Ρυθμίσεως της Τροχαίας Μεταφοράς Νόμου του 1982 (Ν. 9/82 όπως τροποποιήθηκε από τον Ν. 84/84) παρέχει την ευχέρεια στην Αναθεωρητική Αρχή να λάβει υπόψη της και γεγονότα που προέκυψαν μετά την έκδοση της απόφασης της Αρχής Αδειών για σκοπούς επικύρωσης της προσβληθείσας απόφασης ή παραπομπής της υπόθεσης ενώπιον της Αρχής για να προβεί σε ορισμένη ενέργεια.

Στην προκειμένη περίπτωση η ιεραρχική προσφυγή απορρί-

φθηνε, διαταγή η οποία συνεπάγεται και την επικύρωση της απόφασης της Αρχής Αδειών. Στη λήψη της απόφασης λήφθηκαν υπόψη όχι μόνο τα γεγονότα που ίσχυαν κατά τον ουσιώδη χρόνο, δηλαδή κατά το χρονικό διάστημα των 30 ημερών μετά την υποβολή της αίτησης, αλλά και γεγονότα που προέκυψαν μετά την άσκηση της προσφυγής, δηλαδή ο πόλεμος στον Αραβικό Κόλπο και οι επιπτώσεις του στην τουριστική βιομηχανία της Κύπρου. Η συνταγματικότητα του άρθρου 4 Α (5) του νόμου δεν έχει αμφισβητηθεί ούτε παρίσταται ανάγκη να αποφασιστεί κατά πόσο γεγονότα που καθίστανται παραδεκτά βάσει του άρθρου αυτού θα ήσαν αποδεκτά στην απουσία της νομοθετικής αυτής πρόνοιας. Εκ πρώτης όψεως κρίνω ότι τέτοια γεγονότα δε θα ήσαν παραδεκτά.

Υπό το φως των προνοιών του άρθρου 4 Α (5) κρίνω ότι οι καθ' ων η αίτηση ενήργησαν μέσα στα πλαίσια των εξουσιών τους λαμβάνοντας υπόψη και γεγονότα που προέκυψαν μετά την άσκηση της ιεραρχικής προσφυγής. Δεν έχει καταδειχθεί λόγος που να θέτει υπό αμφισβήτηση τα ευρήματα της Αναθεωρητικής Αρχής αναφορικά με το 1983 ή το χρόνο λήψης της απόφασης ή να καθιστά τρωτή την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας των καθ' ων η αίτηση υπό το πρίσμα των ευρημάτων αυτών.

Η προσφυγή απορρίπτεται. Η επίδικη απόφαση επικυρώνεται βάσει του άρθρου 146.4 (α) του Συντάγματος. Δεν εκδίδεται διαταγή για τα έξοδα.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς διαταγή για έξοδα.